

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów	15
Podziękowanie	17
Rozdział 1	
Zagadnienia wstępne. „Historia legislacyjna”	21
1. Obszar badawczy	23
1.1. Literatura	23
1.2. Materiały legislacyjne	23
1.3. Orzecznictwo	24
2. Materiały legislacyjne – uwagi metodologiczne	25
2.1. Dlaczego ustawy?	25
2.2. Wybór fragmentu procesu legislacyjnego	26
2.3. Cel badań materiałów legislacyjnych	28
3. Badania orzecznictwa – uwagi metodologiczne	29
3.1. Dlaczego sądy?	29
3.2. Wybór orzecznictwa	30
3.3. Narzędzie badawcze: Jurisearch	31
3.4. Hasła przeszukiwania – określenia wskazujące na użycie HL w wykładni operatywnej	33
4. Zawartość kolejnych części pracy	36
Rozdział 2	
Cel – znaczenie – kontekst – prawodawca – interpretator	39
1. Cel interpretacji	43
1.1. Niemcy	45

1.2. Anglosasi	49
1.3. Polska	56
2. Znaczenie	62
3. Kontekst	69
4. Faktyczny prawodawca i rozsądny interpretator	79
4.1. Prawodawca	79
4.2. Interpretator	87

Rozdział 3

Spór o materiały legislacyjne	95
1. Kwestie konstytucyjne	97
1.1. Argument z braku zatwierdzenia przez prawodawcę ...	97
1.2. Argumenty z delegacji	101
1.3. Rozdzielenie władz	103
1.4. Konsekwencje poprawiania prawodawcy	104
1.5. Argument z milczenia prawodawcy	105
1.6. Selektowność zakazu używania historii legislacyjnej ...	106
2. Kwestie związane z pojęciem „intencji”	108
3. Tekst i to, co „poza nim”	115
4. Niewiarygodność materiałów legislacyjnych	121
4.1. Manipulacja w toku procesu legislacyjnego	122
4.2. Manipulacja w fazie interpretacji	128

Rozdział 4

Rodzaje materiałów legislacyjnych	131
1. Warianty historii legislacyjnej	132
1.1. Konwencjonalna historia legislacyjna (<i>conventional legislative history</i>)	135
1.2. Historia zmian projektu (<i>drafting history/statutory history</i>)	135
1.3. Historia powstała przed rozpoczęciem prac legislacyjnych (<i>pre-legislative history</i>)	138
1.4. Historia powstała po zakończeniu prac legislacyjnych (<i>post/later legislative history</i>)	140
1.5. Historia ustawy (<i>history of a statute</i>)	143
2. Rodzaje materiałów legislacyjnych w Polsce	146
2.1. Projekt ustawy	146

2.1.1. Projekty rządowe	150
2.1.2. Projekty poselskie	154
2.1.3. Projekty komisyjne	157
2.1.4. Projekty prezydenckie	159
2.1.5. Projekty senackie	161
2.1.6. Projekty obywatelskie	164
2.1.7. Wykorzystanie projektu jako narzędzia interpretacyjnego w orzecznictwie	167
2.1.8. Ścieżki dostępu do projektu ustawy	173
2.2. Uzasadnienie projektu ustawy	174
2.2.1. Cele i funkcje uzasadnień	175
2.2.2. Budowa i treść uzasadnienia projektu	177
2.2.3. Adekwatność uzasadnienia	180
2.2.4. Jakość uzasadnień	193
2.2.5. Wykorzystanie uzasadnienia jako narzędzia interpretacyjnego w orzecznictwie	199
2.2.6. Ścieżki dostępu do uzasadnień projektów	203
2.3. Poprawki i sprawozdania	204
2.3.1. Autopoprawka	206
2.3.2. Poprawki na etapie prac komisyjnych między I a II czytaniem	207
2.3.3. Poprawki na etapie II czytania	213
2.3.4. Poprawki w senackiej fazie postępowania ustawodawczego	215
2.3.5. Charakter poprawki	218
2.3.6. Los poprawki	228
2.3.7. Ścieżki dostępu do sprawozdań i uchwał senackich	233
2.4. Wypowiedzi podczas debat	234
2.4.1. Debaty – Sejm	234
2.4.2. Debaty – komisje sejmowe	236
2.4.3. Debaty – podkomisje sejmowe	238
2.4.4. Debaty – Senat	239
2.4.5. Uczestnicy debat i wartość ich wypowiedzi ...	240
2.4.5.1. Legislatorzy	241
2.4.5.2. Przedstawiciel wnioskodawcy projektu	244

2.4.5.3. Eksperti	246
2.4.5.4. Zaproszeni goście	250
2.4.5.5. Posłowie	250
2.4.6. Wykorzystanie wypowiedzi jako narzędzia interpretacyjnego w orzecznictwie	256
2.4.7. Ścieżki dostępu do zapisów debat	261
2.5. Opinie	265
2.5.1. Opinie obligatoryjne	267
2.5.2. Opinie fakultatywne	274
2.5.3. Szczególne rodzaje opinii	277
2.5.4. Autorstwo opinii jako czynnik wyznaczający ich wartość	281
2.5.5. Los opinii jako czynnik wyznaczający ich wartość	282
2.5.6. Wykorzystanie opinii jako narzędzia interpretacyjnego w orzecznictwie	286
2.5.7. Ścieżki dostępu do opinii	296
2.6. Prezydencka HL	298
2.7. Cały proces legislacyjny jako argument	304

Rozdział 5

Sposoby wykorzystania historii legislacyjnej	313
1. Poglądy literatury polskiej na użycie materiałów legislacyjnych w wykładni prawa	313
2. Historyczne spojrzenie na historię legislacyjną w orzecznictwie sądowym	325
3. Wartość materiałów legislacyjnych – aktualne poglądy orzecznictwa sądowego	329
3.1. Określenia wskazujące na użycie materiałów legislacyjnych w wykładni operatywnej	329
3.2. Wykorzystanie materiałów legislacyjnych a deklarowany przez orzecznictwo rodzaj wykładni ...	330
3.3. Wartość przypisywana materiałom legislacyjnym w orzecznictwie sądowym	337
3.4. Kompetencja interpretatora – zasady korzystania z materiałów legislacyjnych	346
4. Sposoby użycia materiałów legislacyjnych w interpretacji ...	348

4.1. Powody użycia materiałów legislacyjnych w interpretacji, czyli czego interpretator w nich poszukuje?	351
4.1.1. Użycie historii legislacyjnej dla poszukiwania informacji o celach	352
4.1.2. Użycie historii legislacyjnej do poszukiwania informacji o znaczeniu (w charakterze „słownika”)	364
4.2. Analiza sytuacji interpretacyjnych, w których wykorzystywana jest historia legislacyjna	374
4.2.1. Wybór	375
4.2.2. Potwierdzanie	383
4.2.3. „Uzupełnianie”	394
4.2.4. Przełamanie znaczenia literalnego	403
4.2.4.1. Przełamanie ze względu na absurdalne rezultaty	404
4.2.4.2. Przełamanie ze względu na błąd („naprawienie” błędu)	407
4.2.4.3. Warianty relacji tekst/intencja zawarta w materiałach legislacyjnych	417
4.2.5. Zmiany w prawie	419
4.2.6. Milczenie w prawie	430
5. Wykorzystanie historii legislacyjnej poza wykładnią prawa	443
5.1. Historia legislacyjna jako środek komunikacji z różnymi audytoriami (wspólnotami)	443
5.1.1. Komunikacja wewnątrz parlamentu	444
5.1.2. Komunikacja ze społeczeństwem	446
5.1.3. Komunikacja prawodawca – sądy	447
5.1.4. Komunikacja parlamentu z rządem	451
5.2. Pozostałe rodzaje użycia historii legislacyjnej	452

Rozdział 6

Dostęp do materiałów legislacyjnych	455
1. Wstęp – rewolucja informatyczna	455
2. Zarzuty odnoszące się do dostępności HL	458

2.1. Zarzut pierwszy: użycie materiałów legislacyjnych jest obce naszej tradycji	460
2.2. Zarzut drugi: trudny dostęp do dokumentów z procesu legislacyjnego	463
2.2.1. Dostęp do materiałów legislacyjnych w trybie bezwnioskowym	467
2.2.2. Baza materiałów legislacyjnych zawarta w Systemie Informacyjnym Sejmu	469
2.2.3. Standardy edytowalności poszczególnych rodzajów HL	474
2.2.4. Dostęp do materiałów legislacyjnych w trybie wnioskowym	479
2.2.4.1. Tryb wnioskowy w odniesieniu do bieżącej kadencji Sejmu	480
2.2.4.2. Tryb wnioskowy w odniesieniu do minionych kadencji Sejmu	482
2.3. Zarzut trzeci: niedostępność w perspektywie ciężaru dla obywatela	492

Rozdział 7

Mankamenty tworzenia, udostępniania i wykorzystywania historii legislacyjnej	499
1. Mankamenty tworzenia i udostępniania materiałów legislacyjnych	500
1.1. Mankamenty zawartości historii legislacyjnej, sposobu i formy jej udostępniania	500
1.1.1. Niekompletność historii legislacyjnej	501
1.1.2. Niekompletność zawartości poszczególnych dokumentów legislacyjnych	503
1.1.3. Odsyłacze i hiperłącza. Połączenia między dokumentami powiązanymi	507
1.1.4. Edytowalność	508
1.1.5. Umieszczanie zbyt wielu dokumentów w jednym lub w niewłaściwym pliku; problem opinii i ekspertyz; zróżnicowanie dróg dostępu	509
1.2. Mankamenty zasad dostępu do historii legislacyjnej ...	512

1.2.1. Niespójność przepisów o dostępie do informacji publicznej z przepisami o archiwach; różne zasady dla różnych kadencji – kadencja bieżąca a minione	512
1.2.2. Różnicowanie podmiotów na wewnętrzne i zewnętrzne przez Archiwum Sejmu	516
1.2.3. Podkomisje nie są organami Sejmu	517
1.2.4. Problem dostępu do materiałów z każdorazowo przedostatniej kadencji Sejmu – przypadek „akt w drzwiach”	519
1.3. Mankamenty związane z poszczególnymi rodzajami materiałów legislacyjnych	520
2. Mankamenty wykorzystania historii legislacyjnej w wykładni	523
2.1. Mankamenty merytoryczne	524
2.1.1. Interpretatorzy korzystają z materiałów legislacyjnych wybiórczo lub zbyt ogólnie	524
2.1.2. Interpretatorzy nie sięgają do historii legislacyjnej, choć są w niej wartościowe informacje	532
2.1.3. Interpretatorzy nie odnoszą się do argumentów powołanych uprzednio w sporze	534
2.2. Mankamenty o charakterze formalnym	537
2.2.1. Interpretatorzy błędnie nazywają dokumenty z procesu legislacyjnego	537
2.2.2. Interpretatorzy przytaczają historię legislacyjną zbyt ogólnie	542
2.2.3. Interpretatorzy niewystarczająco precyzują adresy źródłowe	544
3. Zakończenie	550
Bibliografia	553
Orzecznictwo	581
Spis tabel	597